

FAJÓ JÁNOS (1937-2018)

Sárkány (Rombusz) III. | Dragon (Rhombus) III., 1998

FAJÓ JÁNOS (1937-2018)

Sárkány (Rombusz) III. | Dragon (Rhombus) III., 1998

Olaj, fa | Oil on wood, 174 x 103 cm

Jelezve hátoldalon | Signed on the reverse: Fajó '98

Hátoldalon: eredetiségi nyilatkozat a művésztől | On the reverse: certificate of the artist

ÉLETMŰJEGYZÉK-SZÁM | OEUVRE CATALOGUE NR.: 879

PROVENIENCIA | PROVENANCE:

| egykor a művész tulajdonában

KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA | EXHIBITED AND REPRODUCED:

| János Fajó. Galerie von Bartha, Basel, 1999. 133.

| Nudelman László - Kolozsváry Marianna (szerk.):

Válogatás Nudelman László gyűjteményéből. Kortárs és klasszikus.

Kiállítás és vásár. Budapest: Nudelman Numismatica, 2022. 82. (kiállítás: 2022. március 3-6.)

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED:

| Fajó János. Szöveg: Fábán László, Hajós Ágnes, Fajó János, Max Bill.

Budapest: Vince Kiadó, 1999. 124. 159. o. kat.: 133.

| János Fajó. Texts: László Fábán, Ágnes Hajós, János Fajó, Max Bill.

Budapest: Vince Books, 1999. 124. 159. o. kat.: 133.

| János Fajó. Texte von László Fábán, Ágnes Hajós, János Fajó, Max Bill.

Basel: Galerie von Bartha, 1999. 124. 158. o. kat.: 133.

| Ébli Gábor: Korniss, Iparterv, és merre tovább? Kortársak a Nudelman-gyűjteményben.

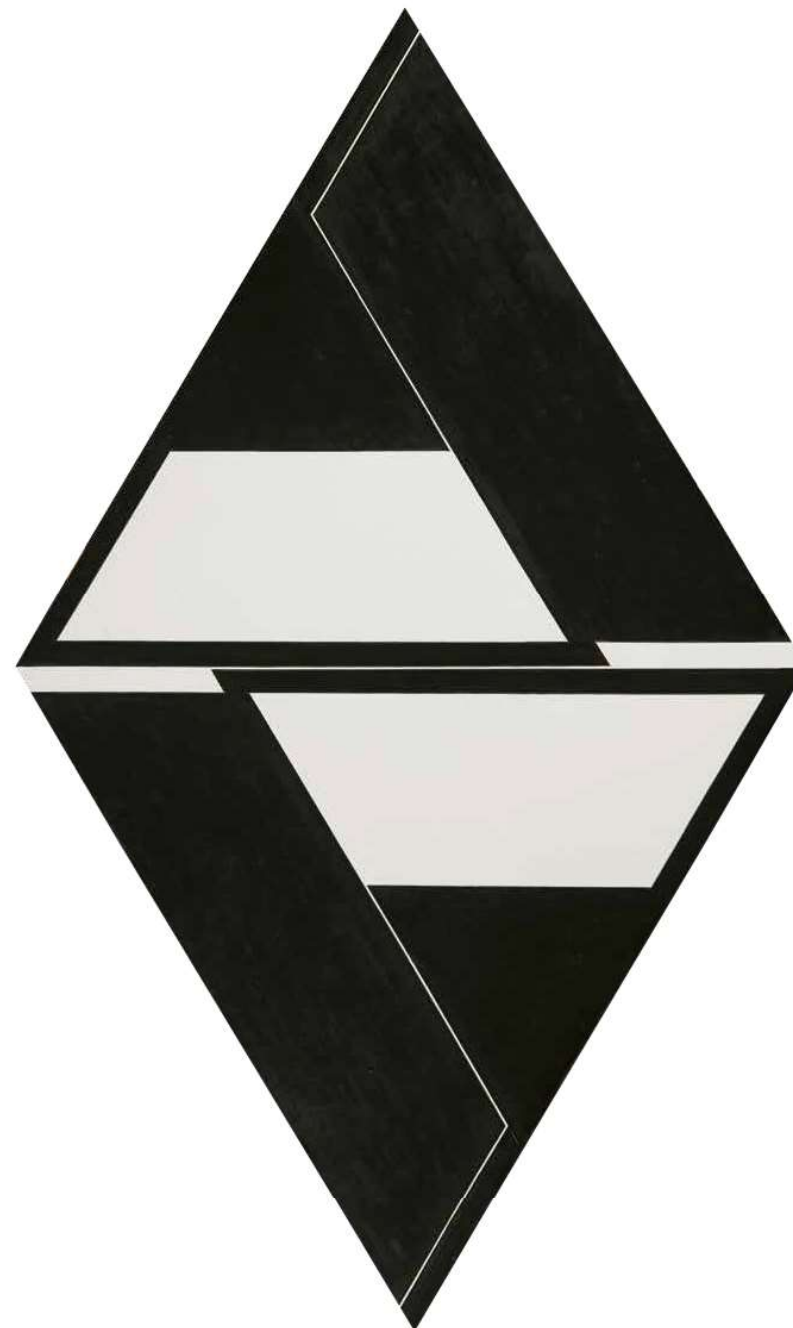
Artmagazin IV. 2006. 4. (16). sz. 33. o.

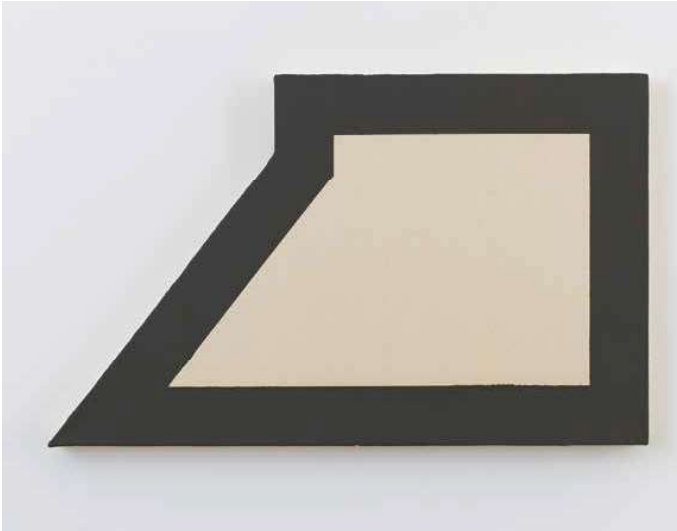
| Fajó János: Az út. Budapest, Pauker, 2016. 201. oldal

Kezdő ár | Starting price: 8 500 000 Ft / 21 519 EUR

Becsérték: 14 000 000 - 20 000 000 Ft

Estimate: 35 443 - 50 633 EUR





Fajó János művészete a konstruktívizmus hagyományából indult ki, ezenfelül hatott rá az op-art, a minimal art és az újgeometria szemlélete is. Képeinek egyik legfontosabb alapelve a redukció, amely az alapvető geometrikus alakzatok (négyzet, kör, háromszög), az alapszínek (piros, kék, sárga) és az ezekből „kivont” redukált elemek (pl. félkör, cikkely) variabilitásán alapul. Bennük különös hangsúlyt kapnak a formatalálkozások, -áthátások és -metszések. Képkompozícióiban cél a harmónia, az egyensúly, ezért alapvetően csak két-két színt szembesít egyszerre (pl. fekete-fehér, kék-vörös, sárga-fekete, vörös-zöld, kék-narancs, sárga-ibolya), melyekben többnyire a hideg-meleg vagy a komplementer szinkontraszt érvényesül. Motivumai egyszerre organikusak és geometrikusak. Fajó művei mégis könnyen felismerhetők.

A kilencvenes évek elejétől Fajó a nemzetközi MADI irányzat tagja, majd többet magával (pl. Saxon-Szász Jánossal, Haász Istvánnal, Konok Tamással együtt) 1992-ben létrehozta annak hazai csoportját. A MADI eredetileg

Argentínában született a negyvenes évek folyamán, és vezéralakjának, Carmelo Ardin Quinnek köszönhető, hogy internacionális mozgalommá terebélyesedett. Quin újításai az absztrakt művészet terén – mint a keret szétfeszítése, a polygonalitás, a síkból való kimozdulás konvex és konkáv geometrikus formák segítségével – a század második felében számtalan művészre termékenyen hatottak. Az irányzat lényege a szisztematikus ösztönzési építkezés, a többszögű festészet és a mobilisobrászat mellett bevonva az építészetet, zenét, költészetet és táncot. A „madisok” a forma elsőségét hangsúlyozzák a tartalommal szemben, képalkotási módszerükre az irányzat nevének mozaikbetűi utalnak, amelyek négy fogalomra épülnek: a mozgásra, az absztrakcióra, a dimenzióra és az invencióra. „Az absztrakt művészet» az alkotás műfajára utal, a »dimenzió» a műalkotások térbeli játékát, illetve a környező világhoz fűződő viszonyát adja vissza, a »mozgás» (valóságos avagy virtuális szemszögből) az irányzat dinamizmusát tükrözi, míg az

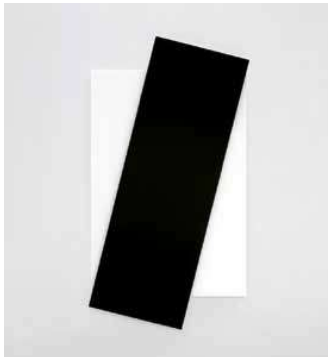
»invenció» az alkotási módot fejezi ki” – írja Fejérvári Boldizsár.¹ Természetesen a MADI-nak megvoltak az előzményei az egyes avantgárd irányzatokban (konstruktívizmus, szuprematizmus, konkrét művészet, minimalizmus), ennek köszönhetően vetette meg könnyen a lábát olyan országokban, így nálunk is, ahol ezek a hagyományok erősebben éltek. Boke László pedig úgy véli, hogy a mozgalom – nagyon leegyszerűsítve – ezeknek a század eleji, világnézeti töltéssel bíró, „nagyon szigorú konstruktivista világnak a vidám feloldása”, melynek „formailag az egyik nagy felszabadító ereje az, hogy tobzódik a ferde vonalakban, [...] kibillen az egyensúly, egy új dinamikai helyzet áll elő, mozgás kezdődik”.²

Fajó maga is észrevette, hogy stílusa és tevékenysége közel áll a MADI szellemiségéhez,³ a most látható *Sárkány (Rombusz) III.* című műve is az irányzathoz sorolható. A forma – élére állított rombusz, amely két egyenlő szárú háromszög összeillesztése folytán születik – már 1966-ban feltűnik az életműben. Az invenció

tehát nem a motívum, hanem a festmény műfaja szolgáltatja. Az ún. reliefképek a kilencvenes évek második harmadától új elemei Fajó munkásságának, melyekben összetalálkozik festésze és plasztikai tevékenysége. „Itt a színezők kiszabadulnak a sík fogságából. Valóságos téri formákká válnak, különálló darabok, amelyek téri plasztikával rendelkeznek. Lokál színezőiket megtartva három dimenzióban jelennek meg, van vastagságuk. Egy-egy formaelem egyszínű, de oldalai azért a fény segítségével (árnyékkal, reflexszel) 2-3 színt hordoznak, jelenítenek meg. Az ellentétes irányokba bedöntött »síkok» – valóságos formák – izgalmas téri szituációkat eredményeznek, ahol a harmadik dimenzió – a sík vastagsága által létrehozott fény-árnyék reflex – elsődleges szerepet kap!” – írja a művész. A kép mozgását a fekete-fehér színsávok és 45 fokos éles szögek érzékeltetik, mélységét a szélek fény-árnyék reflexiója.

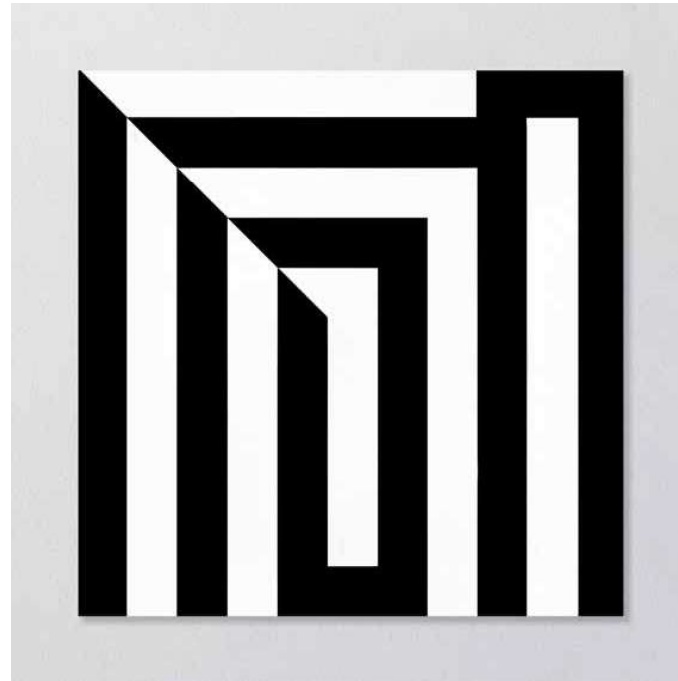
FÖLDES LÉNA

1. Ted Stamm: 78-SW-22 (Wooster), 1978
Ted Stamm © 2021



2. Ellsworth Kelly: Black Diagonal, 2007
magángyűjtemény

3. Ode Bertrand: Parcours VII., 2006
Lee Bauwens Gallery, Brüsszel, Belgium →



1. Fejérvári Boldizsár: A MADI 50 éve Európában. In: https://mobilemadimuseum.hu/?page_id=669
2. Uo.
3. „A MADI az alkotói, szellemi szabadság kifejeződése, az a vágy, hogy minden születő gondolatnak azt a formát adjuk meg, amely megilleti. A szobrászat bevonul a festészetbe, a festészet, formázott vászonnal belép a térbe. Helyreállhat az egység, a plasztikai totalitás” – írja Fajó a Magyar Madi Csoport 1997-es kiállításának katalógusában.